

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 8. maijā

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneši Aldis Laviņš un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 78/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma (turpmāk – Dienesta gaitas likums) 47. panta pirmās daļas 8. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 101. panta pirmajai daļai un spēkā neesošu no (datums).

2. Apstrīdētā norma noteic, ka amatpersonu atvaļina no dienesta sakarā ar ievēlēšanu amatā citā valsts vai pašvaldības iestādē vai starptautiskā organizācijā, izņemot Dienesta gaitas likuma 13. pantā minētos gadījumus, kad amatpersona attiecīgā ministra noteiktajā kārtībā var atrasties dienestā, neieņemot noteiktu amatu. Proti, tā tas ir gadījumos, kad amatperona ir iecelta amatā starptautiskā institūcijā, kas darbojas iekšlietu un tieslietu jomā, vai kad tā uz darba līguma

pamata pieņemta darbā Iekšlietu ministrijas padotībā esošā iestādē, kas darbojas sporta jomā, un pilda profesionāla sportista amata pienākumus.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – Birojs) lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā Pieteikuma iesniedzējs atzīts par vainīgu Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.³⁰ pantā noteiktā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā. Minētajā lēmumā konstatēts, ka Pieteikuma iesniedzējs, būdams Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi, ieņēmis arī pašvaldības deputāta amatu. Tādējādi viņš esot pārkāpis amatu savienošanas ierobežojumu, kas izriet no likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 6. panta pirmās daļas kopsakarā ar apstrīdēto normu.

Pieteikumā norādīts, ka no apstrīdētās normas izrietošais aizliegums turpināt pildīt dienesta pienākumus pēc ievēlēšanas pašvaldības deputāta amatā, aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 101. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības, jo liedz pildīt valsts dienestu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu iespēju nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir apstrīdējis Biroja (datums) lēmumu Biroja priekšniekam, bet viņam nelabvēlīgo Biroja priekšnieka lēmumu pārsūdzējis tiesā. Tiesvedība attiecīgajā administratīvā pārkāpuma lietā noslēgusies ar Vidzemes apgabaltiesas (datums) lēmumu par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību. Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.²⁰ panta septīto daļu minētais lēmums nav pārsūdzams. Tātad Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmais teikums nosaka: „Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no (datums), kad Vidzemes apgabaltiesa pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību lietā. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2020. gada 16. aprīlī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Lai izvērtētu, vai apstrīdētajā normā ietvertais ierobežojums atbilst Satversmes 101. pantam, Satversmes tiesa noskaidro, vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis un vai ierobežojums ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi. Ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi, ja: 1) likumdevēja lietotie līdzekļi ir

piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) labums, ko no šāda ierobežojuma iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2019. gada 23. decembra sprieduma lietā Nr. 2019-08-01 15. un 16. punktu*).

Satversmes tiesa ir secinājusi, ka Satversmes 101. pants neuzliek valstij pienākumu nodrošināt katrai personai, kura to vēlas, iespēju pildīt valsts dienestu. Satversmes 101. panta pirmā daļa nevis noteic absolūtas tiesības personai pildīt valsts dienestu, bet norāda uz to, ka šo tiesību izmantošanas veids nosakāms ar likumu (*sk. Satversmes tiesas 2006. gada 11. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2005-24-01 8. punktu*) Satversmes tiesas judikatūrā arī atzīts, ka, lai efektīvi pārvaldītu valsts amatpersonu darbībā iespējamus interešu konfliktus, ir paredzēti amatu savienošanas ierobežojumi, kuru noteikšanā likumdevējam ir zināma rīcības brīvība. Personai nedz no Satversmes, nedz citām nacionālajām un Latvijai saistošajām starptautisko tiesību normām neizriet tiesības prasīt, lai tai tiktu atļauts vienlaikus ieņemt vairākus amatus valsts pārvaldes ietvaros (*sal. sk. Satversmes tiesas 2019. gada 17. decembra sprieduma lietā Nr. 2019-03-01 11.3. punktu*).

Ņemot vērā minētās Satversmes tiesas atziņas, pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka likumdevējs būtu pārkāpis savu rīcības brīvību, nosakot amatu savienošanas ierobežojumus Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm. Proti, pieteikumā nav pamatots, kādēļ nolūkā efektīvi pārvaldīt valsts amatpersonu darbībā iespējamus interešu konfliktus Satversmes 101. panta pirmā daļa liegtu likumdevējam noteikt, ka pēc ievēlēšanas pašvaldības deputāta amatā persona ir atvaļināma no valsts dienesta.

Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētajā normā ietvertais aizliegums nav samērīgs. Likumdevējs esot varējis noteikt, ka amatu savienošana ir aizliegta vienīgi tad, ja pastāv interešu konflikta situācija. Satversmes tiesa jau ir atzinusi, ka saudzējošāks līdzeklis ir nevis jebkurš cits, bet tikai tāds līdzeklis, ar kuru var sasniegt leģitīmo mērķi vismaz tādā pašā kvalitātē (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-01-01 14. punktu*). Pieteikumā nav pamatots, ka ar Pieteikuma iesniedzēja norādīto līdzekli pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi varētu sasniegt vismaz tādā pašā kvalitātē.

Līdz ar to pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 101. panta pirmajai daļai ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 78/2020).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš